

קנה

לשנה אחת:
כב תמוז

ספר הוֹרֵר

ג' שנים-ש"ג:
יז אדר

דָּאִיּהוּ א"ב בָּא"ת ב"ש, וְעוֹד שֵׁת, ש' דִּילִיָּה
אֵינוֹן תִּלְת עֲנִפִי אֵילָנָא לְעִילָא, וְאִיּהִי שְׂרָשׁ
לְתַתָּא, וְאַחֲזִי בְּהוֹן תִּלְת גִּלְגּוּלִין לְעִילָא, וְתִלְת
לְתַתָּא.

ת' תַּפְאָרֶת [ש'] שְׁלוֹם, כָּלִיל שֵׁית סְטָרִין,
וְדָא דְרָגָא דְמִשָּׁה, כָּלִיל תִּלְת אַבְהֵן וְתִלְת
דְּרָגִין תַּחוּתֵיהוּ, וְאֵינוֹן גִּלְגּוּלָא דְאָדָם, שֵׁת
אֲנוּשׁ הֶבֶל, נֹחַ שֵׁם יֶפֶת, וּמִשָּׁת וְאַנוּשׁ אֲתִיחְסוּ
כָּל דְּרִין, הִדָּא הוּא דְכֶתִיב (בראשית ד כו) אֲזַ הוֹחֵל
לְקָרָא בְּשֵׁם יְהו"ה, אֲזַ הֵהוּא דְאַתְמַר בִּיה (שמות
ב י) (כִּי מִן הַמִּים מְשִׁיתָהוּ), אֲזַ הוֹחֵל לְמִיתִי בְּגִלְגּוּלָא,
הֵהוּא דְאַתְמַר בִּיה (שם טו א) אֲזַ יִשִּׁיר מִשָּׁה.

וּבְגִין דָּא שֵׁת מִתְמָן הוֹשְׁתַּת עֲלָמָא, וּבְגִין דָּא
כִּי שֵׁת לִי אֱלֹהִים זָרַע אַחֵר תַּחַת
הֶבֶל, (בראשית ד כה) דְּאַתְמַר בִּיה בְּשֵׁם זֶה הֶבֶל,
וְאִיּוֹב עָלִיָּה אָמַר (איוב לח לו) מִי שֵׁת בְּטוּחוֹת
חֲכָמָה, חֲכָמָה מִי"ם עֲלִיוֹנִים, מִתְמָן אֲתַמְשֵׁךְ,
וּבְגִין דָּא כִּי מִן הַמִּים מְשִׁיתָהוּ, שֵׁת תִּלְת אַבְהֵן,
וְדָא מ"ש מִן מִשָּׁה, ה' שְׁכִינְתָּא תַתָּא, הֶבֶל
ה' ל"ב.

וּכְפֹר שְׁמִיָּה תְרִין זְמָנִין מִשָּׁה מִשָּׁה (שמות ג ד),
לְאַחַדָּא בְּתִרִין הֵהִי"ן ה' עֲלָאָה ה'
תַתָּא, וְלְאַחַדָּא בְּתִלְת עֲנִפִין וּבְתִלְת שְׂרָשִׁין
דְּאֵינוֹן שֵׁית, תְּרִי זְמָנִין מ"ה מִמִּשָּׁה אִיּהוּ אַחֲזִי
רָזָא (משלי ל ד) מָה שְׁמוֹ וּמָה שֵׁם בְּנוֹ, דְּכִתְלִת
אַבְהֵן אֲתַלְבֵּשׁ מ"ה דְּלְעִילָא, וּבְתִלְת דְּרָגִין
דְּלְתַתָּא מ"ה דְּלְתַתָּא, וּמִשָּׁה כָּלִיל תַּרְוִיָּהוּ,
אִיּהוּ מְרַכְבָּתָא שְׁלִימָתָא עֲלָאָה וְתַתָּא,
כְּגִוּוֹנָא דָּא שֵׁת מִן מִשָּׁה תִלְת אַבְהֵן, דְּאַתְמַר
בָּה (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין וּפְנֵי שׁוֹר
וּפְנֵי נֶשֶׁר וְכו', מ"ה דְּמִשָּׁה וּדְמוּת פְּנִיָּהּ פְּנֵי
אֲדָ"ם, וּבְגִין דְּאִיּהוּ מְרַכְבָּה לְעִילָא וְתַתָּא,
אָמַר (שמות ג יג) וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ מָה אָמַר אֱלֹהִים, אֲדַהְכִּי הָא רַבִּי יַצְחָק

הַאוֹתִיּוֹת שֶׁהוּא א"ב בָּא"ת ב"ש, וְעוֹד שֵׁת, הֵש' שְׁלוֹ הֵם שְׁלֹשֶׁת
עֲנִפֵי הָאֵילָן לְמַעְלָה, וְהִיא הִשְׁרָשׁ
לְמַטָּה, וְהִרְאָה בָּהֶם שְׁלֹשָׁה
גִּלְגּוּלִים לְמַעְלָה וּשְׁלֹשָׁה לְמַטָּה.
ת' תַּפְאָרֶת (ש') שְׁלוֹם, כוֹלֵל שֵׁשׁ
צִדִּים, וְזוֹ דְרָגַת מִשָּׁה, כוֹלֵל
שְׁלֹשָׁה אַבּוֹת, וּשְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת
תַּחְתִּיּוֹן, וְהֵם הִגְלָגּוּל שֶׁל אָדָם,
שֵׁת אֲנוּשׁ הֶבֶל נֹחַ שֵׁם יֶפֶת, וּמִשָּׁת
וְאַנוּשׁ הִתְיַחֲסוּ כָּל הַדּוֹרוֹת, זֶהוּ
שְׁכִתּוֹב אֲזַ הוֹחֵל לְקָרָא בְּשֵׁם
יְהו"ה, אֲזַ, אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (כִּי מִן
הַמִּים מְשִׁיתָהוּ), אֲזַ הוֹחֵל לְבָא בְּגִלְגּוּל
אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ אֲזַ יִשִּׁיר מִשָּׁה.
וּמִשּׁוֹם זֶה שֵׁת, מִשּׁוֹם הַשְׁתַּת
הָעוֹלָם, וּמִשּׁוֹם זֶה כִּי שֵׁת לִי
אֱלֹהִים זָרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל,
שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בְּשֵׁם זֶה הֶבֶל, וְאִיּוֹב
אָמַר עָלָיו מִי שֵׁת בְּטוּחוֹת חֲכָמָה.
חֲכָמָה - מִי"ם עֲלִיוֹנִים, מִשּׁוֹם
נִמְשָׁךְ, וּמִשּׁוֹם זֶה כִּי מִן הַמִּים
מְשִׁיתָהוּ, שֵׁת שְׁלֹשֶׁת הָאֲבּוֹת, וְזֶה
מ"ש מִן מִשָּׁה, ה' שְׁכִינָה
הַתַּחְתּוֹנָה, הֶבֶל ה' ל"ב.

וּכְפֹר שְׁמוֹ פַּעַמִּים מִשָּׁה מִשָּׁה,
לְאַחַז בְּשְׁנֵי הֵהִי"ן, הֵה' הָעֲלִיוֹנָה
וְהֵה' הַתַּחְתּוֹנָה, וְלְאַחַז בְּשְׁלֹשָׁה
עֲנִפִים וּבְשְׁלֹשָׁה שְׂרָשִׁים שֶׁהֵם
שֵׁשׁ, פַּעַמִּים מ"ה מִמִּשָּׁה, הוּא
מִרְאָה הַסּוּד מָה שְׁמוֹ מָה שֵׁם
בְּנוֹ, שֶׁבְּשִׁלְשֶׁת הָאֲבּוֹת הַתַּלְבֵּשׁ
מ"ה שְׁלֹמְעֵלָה, וּמִשְׁלֵשׁ הַדְּרָגוֹת
שְׁלֹמְטָה מ"ה שְׁלֹמְטָה, וּמִשָּׁה
כוֹלֵל אֶת שְׁנֵיהֶם, הוּא מְרַכְבָּה
שְׁלֵמָה עֲלִיוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה, כְּמוֹ זֶה
שֵׁת מִן מִשָּׁה, שְׁלֹשֶׁת הָאֲבּוֹת,
שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין
וּפְנֵי שׁוֹר וּפְנֵי נֶשֶׁר כו', מ"ה שֶׁל
מִשָּׁה וּדְמוּת פְּנִיָּהּ פְּנֵי אֲדָ"ם,
וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא מְרַכְבָּה לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה, אָמַר וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ

לשנה אחת:
כב תמוז

תוספת לתקונא שתין ותשעה. - קי ע"ב

ג' שנים-ש"ג:
קנו יז אדר

מה אמר אליהם. בינתיים הרי רבי יצחק ורבי יודאי ורבי יהודה ושאר החכמים באו. אמר להם רבי שמעון: במה עסקתם? אמרו לו: שמענו עליך ובאנו אליך, ששאלנו עליך את כל החכמים ולא מצאנו מי שמודיע לנו עליך, עד שפגשנו את רבי יוסי ורבי אלעאי ורבי אלעזר שהיו מתעסקים בסוד של הכל בכל גלגוליו.

אמר רבי שמעון: ודאי שמעשה הצדיקים תלוי למעלה, ושם הכל נודע, וההתעוררות שלמטה גורמת להתעוררות שלמעלה, בודאי שסוד הגלגול הוא במקום אחד, וכל הגלגולים הם כמו הגלגלים שעולים ויורדים, ונגלגל אחד הוא קבוע באמצע ביניהם, והוא לא מתנענע לכאן ולכאן. וסוד הדבר הרי פשוטה, דור הלך ודור בא והארץ לעולם עמדת, שהיא קבועה ביניהם (כמו זה הנפש היא בקביעות של הגוף, והרוח עולה ויורדת בגוף ומתפשטת בכל ורידי הלב, כך אמרנו שהגלגולים הם כמו הגלים שעולים ויורדים בגלגול אחד), כמו זה הנפש היא בקביעות בגוף, והרוח יורדת ועולה בגוף, ומתפשטת בכל ורידי הלב שמתנענעים, זהו שכתוב אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו, אבל הנפש קבועה בלב כאשה שהיא קבועה בבית, זהו שכתוב מושיבי עקרת הבית, ובעלה יוצא וישוב, כן דור הלך ודור בא, זה העמוד האמצעי, הוא הולך ובא בגלגול, אבל השכינה לעולם עמדת, היא לא הולכת בגלגול ולא מרפכת במקום אחר, ומשום זה נאמר בה אשתך כגפן פריה, מה גפן לא מקבלת עליה הרפכה ממין אחר מפל עץ שבעולם, כן השכינה לא מקבלת עליה

ורבי יודאי ורבי יהודה ושאר חברייה קאתו, אמר להו רבי שמעון במאי עסקיתו, אמרו ליה שמענא בך ואתינא לגבך, דשאילנא עלך לכל חברייה ולא אשפחנא מאן דאודע לן מינך, עד דאערענא ברבי יוסי ורבי אלעאי ורבי אלעזר והו מתעסקין ברזא דהכל בכל גלגולין דיליה.

אמר רבי שמעון ודאי עובדא דצדיקאי לעילא תליא, ותמן אשתמודע פלא, ואתערותא דלתתא גרים אתערותא דלעילא, בודאי רזא דגלגולא באתר חד איהו, וכל גלגולים אינון כגוונא דגלגלים דסלקין ונחתין, ונגלגל חד איהו קבוע באמצעיתא ביניהו, ואיהו לא מתנענעא הכא והכא.

ורזא דמלה הא אוקמוה, (קהלת א ד) דור הלך ודור בא והארץ לעולם עמדת, דאיהי קביעא ביניהו (כגוונא דא, נפש איהו בקביעו דגופא, ורוחא סלקא ונחתא כגופא ומתפשטא בכל ורידי דלבא, כך אמרנא דגלגולים אינון כגוונא דגלגלים דסלקין ונחתין בגלגול חד), כגוונא דא נפש איהי בקביעו דגופא, ורוחא נחתא וסלקא כגופא, ומתפשטא בכל ורידי דלבא דמתנענעין, הדא הוא דכתיב (יחזקאל א כ) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו, אבל נפשא קביעא בלבא, פאתתא דאיהי קביעא בביתא, הדא הוא דכתיב (תהלים

קיג ט) מושיבי עקרת הבית, ובעלה (בראשית ח ז) יוצא וישוב, הכי דור הולך ודור בא, דא עמודא דאמצעיתא, איהו אזיל ואתי בגלגולא, אבל שכינתא לעולם עומדת, איהי לא אזלא בגלגולא, ולא אתרכיבת פאתר אחרא, ובגין (ד קיא ע"א) דא אתמר בה, (תהלים קכח ג) אשתך כגפן פריה, מה גפן לא קבילת הרפכה ממין אחרא מפל אילנא דעלמא, הכי

שְׂכִינְתָּא לָא קְבִילַת עֲלֵיהּ הִרְכָּבָה אַחֲרָא בְּעֵלְמָא אֱלָא מְבַעְלָהּ.

קָמוּ כָּלֵהוּ חֲבֵרִיא וְאַשְׁתַּטְּחוּ קָמִיָּה, וְאָמְרוּ אֵלֹו לָא אֲתִינָא לְעֵלְמָא אֱלָא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי, פִּתַּח וְאָמַר וְזִרְח הַשְׁמֵשׁ וּבָא הַשְׁמֵשׁ (קֹהֶלֶת א ה), וְזִרְח הַשְׁמֵשׁ דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְּאִיְהוּ מִשָּׁה בְּדִיוֹקְנִיָּה, וְזִרְח הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (דְּבָרִים ל ג ב) יְהו"ה מְסִינִי בָּא וְזִרְח מִשְׁעִיר לְמוֹ, וּבָא הַשְׁמֵשׁ כִּד אֲתַפְנִישׁ מִשָּׁה, וְעַם כָּל דָּא דְאַתַּפְנִישׁ אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זִוְרַח הוּא שָׁם, וְדָא יְהוֹשֻׁעַ דְּהוּה פְּגוּוֹנָא דְסִיְהֵרָא דְאִיְהִי שְׂכִינְתָּא.

וְעוֹד וְזִרְח הַשְׁמֵשׁ דָּא מִשָּׁה, כִּד יִיתִי בְּגִלְגּוּלָא בְּצַדִּיק גָּמוּר, וְכִד לָא אִיְהוּ בְּצַדִּיק גָּמוּר וּבָא הַשְׁמֵשׁ, אֲתַפְנִישׁ מְנִיָּה, וְאֶזֶל וְאֲתִי בְּגִלְגּוּלָא עַד דְּאַשְׁבַּח אֲתֵרִיָּה, וּבִגִּין דָּא אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זִוְרַח הוּא שָׁם.

וְעוֹד וְזִרְח הַשְׁמֵשׁ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאֵן אֲתֵר, בְּבֵר נֶשׁ דְּשְׂכִינְתָּא עֲמִיָּה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שְׁמוֹת כ א) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי וְגוֹמֵר, וְתִרְגָּם אֲנִקְלוֹס בְּאֲתֵר דְּתִשְׁרִי שְׂכִינְתִּיָּה תַמָּן, וְאִי לִית שְׂכִינְתָּא תַמָּן וּבָא הַשְׁמֵשׁ, אֲתַפְנֵשׁ מְנִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַשְׁתַּאֲר בַּחֲשׂוֹכָא וְשִׁלְטִין עֲלֵיהּ כְּמָה מַחְבְּלִין וְכְמָה יְסוּרִין בִּישִׁין, דְּלֹאוּ אִינוּן יְסוּרִין שֶׁל אֲהֶבָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (דְּבָרִים ל א יז) עַל כִּי אֵין אֱלֹהִי בְּקִרְבִּי מִצְאוּנִי הִרְעוֹת הָאֵלֶּה, דְּאֵלִין רְעוֹת מְמַנָּן עַל כָּל עֲתִין וְרִגְעִין, דְּעֲלִיָּהּ אֲתֵמַר (אִיּוֹב ז יח) וְתַפְקִדְנִי לְבִקְרִים לְרִגְעִים תַּבְּחָנְנִי, וְזֵהוּ שְׁאֲמַר דָּוִד (תְּהִלִּים ל א טז) בְּיָדְךָ עֲתוּתִי וְגוֹמֵר, וּמֵאֵן גָּרִים דְּלֹא שְׂרִיא שְׂכִינְתָּא עֲלֵיהּ, וְלֹא נִהִיר שְׁמֵשׁ אֲלֵיהּ, בְּגִין הֵבֵל דְּשִׁקְרָא וּמִלִּין דְּשִׁקְרָא דְּנַפְקִין מִפּוֹמּוּי, וּבִגִּין דָּא (קֹהֶלֶת ח יד) יֵשׁ הֵבֵל אֲשֶׁר

הִרְכָּבָה אַחֲרָת בְּעוֹלָם אֱלָא מְבַעְלָהּ.

קָמוּ כָּל הַחֲבֵרִים וְהִשְׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו וְאָמְרוּ: אֵלֹו לֹא בָאנוּ לְעוֹלָם אֱלָא לְשִׁמְעַת אֵת זֶה - דִּי. פִּתַּח וְאָמַר: וְזִרְח הַשְׁמֵשׁ וּבָא הַשְׁמֵשׁ, וְזִרְח הַשְׁמֵשׁ זֶה הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, שֶׁהוּא מִשָּׁה בְּדִמוּתוֹ. וְזִרְח, זֵהוּ שְׁפָתוֹב יְהו"ה מְסִינִי בָּא וְזִרְח מִשְׁעִיר לְמוֹ. וּבָא הַשְׁמֵשׁ, כִּשְׁתַּפְּנֵס מִשָּׁה, וְעַם כָּל זֶה, שֶׁתַּפְּנֵס אֶל מְקוֹמוֹ, שׁוֹאֵף זִוְרַח הוּא שָׁם, וְזֵה יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיָה כְּמוֹ הַלְכָּנָה, שֶׁהִיא הַשְׂכִּינָה.

וְעוֹד, וְזִרְח הַשְׁמֵשׁ זֶה מִשָּׁה, כְּשִׁיבָא בְּגִלְגּוּל בְּצַדִּיק גָּמוּר, וְכִשְׁהוּא לֹא בְּצַדִּיק גָּמוּר - וּבָא הַשְׁמֵשׁ, מִתַּפְּנֵס מִמֶּנּוּ וְהוֹלֵךְ וּבָא בְּגִלְגּוּל, עַד שְׁמוּצָא אֶת מְקוֹמוֹ, וּמִשּׁוּם זֶה אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זִוְרַח הוּא שָׁם.

וְעוֹד, וְזִרְח הַשְׁמֵשׁ זֶה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּאִיְהָ מְקוֹם? בְּאֵדָם שֶׁהַשְׂכִּינָה עֲמוּ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכִּיר אֶת שְׁמִי וְגוֹמֵר, וְתִרְגָּם אֲוִינְקְלוֹס, בְּמְקוֹם שֶׁתִּשְׁרֶה שְׂכִינְתּוֹ שָׁם, וְאִם אֵין שָׁם שְׂכִינָה - וּבָא הַשְׁמֵשׁ, מִתַּפְּנֵס מִמֶּנּוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִשְׁאָר בַּחֲשֻׁכָּה, וְשׁוֹלְטִים עָלָיו כְּמָה מַחְבְּלִים וְכְמָה יְסוּרִים רְעִים שְׂאִינָם יְסוּרִים שֶׁל אֲהֶבָה. זֵהוּ שְׁפָתוֹב עַל כִּי אֵין אֱלֹהִי בְּקִרְבִּי מִצְאוּנִי הִרְעוֹת הָאֵלֶּה, שֶׁהִרְעוֹת הִלְלוּ מִמְּנוֹת עַל כָּל הָעֲתִים וְהִרְגְּעִים, שֶׁעֲלִיָּהֶם נֵאמַר וְתַפְקִדְנִי לְבִקְרִים לְרִגְעִים תַּבְּחָנְנִי, וְזֵהוּ שְׁאֲמַר דָּוִד בְּיָדְךָ עֲתוּתִי וְגוֹמֵר, וּמִי גוֹרֵם שֶׁלֹּא שׁוֹרָה עָלָיו שְׂכִינָה וְלֹא מֵאִיר עָלָיו הַשְׁמֵשׁ? בְּגִלְגַּל הֵבֵל שֶׁל שִׁקְרָא וְדְכָרִי שִׁקְרָא שִׁיּוּצָאִים מִפּוֹ,

יֵשׁ הֵבֵל אֲשֶׁר (קֹהֶלֶת ח יד) דָּא

לשנה אחת:
כב תמוז

תוספת לתקונא שתינ ותשעה. - קיא ע"א

ג' שנים-ש"ג:
יז אדר קנח

ומשום זה - יש הבל ואית הבל, אית
על הארץ. יש הבל ויש הבל. יש
הבל מבעלי השקר שנאמר בהם
הבל המה מעשה תעתועים,
שהם תועים במעשה של שקר.
ויש הבל שנאמר בו כי על כל
מוצא פי יהו"ה יחיה האדם, וזה
ההבל של התורה, שהוא חמשה
חמשי תורה, מן ב' של בראשית
עד ל' של לעיני כל ישראל, וזהו
הב"ל, והרי שש הם עם זה ספר?
אלא זה ו' שהוא הקול, שעולה
בהבל שהוא ה'. אשרי הוא מי
שמחבר אותם כאחד ומוציא
אותם מפיו באהבה ויראה של
י"ה, ומשום זה יש הבל וכו',
אשר יש צדיקים שמגיע אליהם
כמעשה הרשעים.

אמרו לו החברים: רבי רבי אם
כך שהם צדיקים, למה מגיע
אליהם כמעשה הרשעים? אמר
להם: הגלגול גרם להם שניבא
להם כמעשה הרשעים, כאלו היו
רשעים, כך יבאו להם יסורים
ודחק, ואלו הם שנשמותיהם
מהצד של אדם והבל, שזה חטא
במחשבה ומעשה, ומשום זה
אמר עליהם הכתוב בשגם, זה
הבל, גם - לרבות אדם.

אמרו לו: ידענו שמחשבה היא
אדם קדמון, מ"ה שלמעלה, מ"ה
שמו, מעשה כ"ח שלו, עשרים
ושמונה אותיות של מעשה של
בראשית ברא וכו', והכל חכמה,
כח מה, אם כן במה היו יכולים
לחטא כאן? אמר להם: בודאי
כל מי שחטא בגופו ששם
המעשה, ובנשמתו ששם
המחשבה, כאלו חטא באותו
שהוא נברא בדמותו. זהו שכתוב
ויברא אלהים את האדם בצלמו
וכו'.

ויש רשעים שמגיע אליהם
כמעשה הצדיקים, שיש להם

נעשה על הארץ, אית הבל ואית הבל, אית
הבל ממארי דשקרא דאתמר בהון (ירמיה י'
טו) הבל המה מעשה תעתועים, דאינון תועים
בעובדא דשקרא.

ויש הבל דאתמר ביה, (דברים ח ג) פי על כל
מוצא פי יהו"ה יחיה האדם, ודא הבל
דאורייתא, דאיהו חמשה חומשי תורה, מן
ב' דבראשית עד ל' לעיני כל ישראל, ודא
הוא הב"ל, והא שית אינון עם זה ספר, אלא
דא ו' דאיהו קול דסליק בהבל דאיהו ה',
נפאה איהו מאן דמחבר לון פחדא, ואפיק
לון מפומוי ברחימו ודחילו די"ה, ובגין
דא (קהלת ח יד) יש הבל וכו', אשר יש צדיקים
שמגיע אליהם כמעשה הרשעים.

אמרו ליה חבריא רבי רבי אי הכי דאינון
צדיקיא אמאי מגיע אליהם כמעשה
הרשעים, אמר לון גלגולא גרים לון דייתי
לון בעובדא דרשיעא, כאלו הוו רשיעא הכי
ייתי לון יסורין ודחקין, והאי אינון דנשמתין
דלהון מסטרא דאדם והבל, דדא חאב
במחשבה ועובדא, ובגין דא אמר עלייהו
קרא (קהלת א טו) בשגם זה הבל, גם לרבות אדם.

אמרו ליה ידענא דמחשבה איהי אדם
קדמאה, מ"ה דלעילא, מ"ה שמו,
עובדא כ"ח דיליה, כ"ח אתוון דעובדא
דבראשית ברא וכו', וכלא חכמה כח מה, אם
כך במאי הוו יכלי למחטי הכא, אמר לון
בודאי כל מאן דחב בגופיה דתמן עובדא,
ובנשמתיה דתמן מחשבה, כאלו חאב בההוא
דאתברי איהו בדיוקניה, הדא הוא דכתיב
(בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו
וכו'.

ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה

הַצְדִּיקִים, דְּאִית לֹון עֹתָרָא וּשְׁלָם וְאָרִיכוּ
דְּיוֹמִין בְּהַאי עֲלָמָא, אָמְרוּ לִיה בְּתַר דְּאִינוּן
רְשָׁעִים אֲמַאי אִית לֹון כָּל הַאי יָקָר, אָמַר לֹון
הַאי טוֹבָה דְּלֵהוּן אִיהוּ הֵבֵל וְרַעוּת רֹוח,
דְּגִלְגּוּלָא דְּלֵהוּן גָּרִים לֹון דְּהוּ רְשָׁעִים
גְּמוּרִים, וְעַבְדּוּ (וְכוּן כְּמָה מְנִיָּהוּ, וְאִתְקַצְרוּ בְּקַצְרוֹת שְׁנִין
וְלֹא אֲשַׁתְּלִים לֹון), כְּמָה מְנִי טַבִּין, אִיִּיתִי לְהוּן
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגּוּלָא לְאַשְׁלָמָא לֹון
אֲגִרְיָהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, הִדָּא הוּא דְכֶתִיב (דְּבָרִים
י') וּמִשְׁלָם לְשִׁנְאָיו אֵל פָּנָיו וְכוּ', וְעַלְיָהוּ
אֲתָמַר (קֹהֶלֶת ח') וּבִכְן רְאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים
וְכָאוּ וְכוּ'. (דָּף ק"א ע"ב) אֲדִהְכִי הָא רַבִּי פְּנַחֲס
קָא נַחִית מִמַּתִּיבְתָּא עֲלָאָה, וְאַתְחַזִּי תַּחֲתָא
טוֹלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לִיה מַאי הֵבֵל אֲשֶׁר
נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ אֲתַעְבִּיד הֵבֵל,
אֵלָא כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בְּרַאשִׁית ב') וְאֵד יַעֲלֶה מִן
הָאָרֶץ, דְּאִית הֵבֵל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, הֵבֵל
דְּצִלוּתִין וְהֵבֵל דְּאוּרִיָּתָא אֲתַעְבִּיד עַל אֶרְעָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהִי שְׁכִינְתָּיה, דְּאֲתָמַר
כֹּה (יִשְׁעִיָּה סו' א') וְהָאָרֶץ הִדָּם רַגְלִי, וּמַאי נִיהוּ הֵבֵל
דְּאַתְעָבִיד עֲלִיה, אֵלָא הַפּוֹף הֵבֵל וְתַשְׁכַּחִיה
הֵלֵב, וּמִנִּיָּה נִפִּיק הֵבֵל וְדָא נִפִּשׁ וּבִיָּה סָלִיק
דְּבוּר, רוּחָא נִפִּיק מֵאוּדְנָא שְׁמַאלָא דְלִפָּא,
וּמִנִּיָּה נִפִּיק קָלָא, וְקָלָא אִיהוּ אֵילָנָא, דְּאַתְפִּלַּג
לְכַמָּה קָלִין דְּאִינוּן עֲנַפִּין דְּאֵילָנָא, וְאֵיבָא
דִּילִיָּה דְּבוּר, וְתַרְוִיָּהוּ עֵץ פָּרִי, וְאִינוּן גּוֹף
וּבְרִית, דָּא עֵץ ו', וְדָא פָּרִי י' אוֹת הַבְּרִית.

ה' תַּתְּאָה שְׁרָשָׁא דְאֵילָנָא, דְּאִית בֵּיה תִּלְת
וְיִי"ן לְקַבֵּל תִּלְת עֲנַפִּין דֵּשׁ, הַ עֲלָאָה תִּלְת
עֲנַפִּין, וְאִינוּן תִּלְת וְיִי"ן מִן וִיסַע וּיְבָא וִיט,
הַאי אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דְּאַעְקָר עֲנַפּוּי דְקַצֵּץ
בְּנִטְיַעוֹת וְאַסְתַּלַּק אֵיבָא, וְאַתְמַר בְּאֵילָנָא (דְּנִיָּאֵל
ד' יא') גִּדּוּ אֵילָנָא וְקַצְצוּ עֲנַפּוּהִי וְכוּ', בְּרַם עַקָר

עֲשֶׂר וּשְׁלָם וְאָרִיכוּת יָמִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה. אָמְרוּ לוֹ: מֵאֲחֵר
שָׁהִם רְשָׁעִים, לָמָּה לֹשׁ לָהֶם אֵת
כָּל הַכְּבוֹד הַזֶּה? אָמַר לָהֶם:
הַטּוֹבָה הַזֹּאת שְׁלָהֶם הִיא הֵבֵל
וְרַעוּת רֹוח, שֶׁהִגְלִיטוּ שְׁלָהֶם גֶּרֶם
לָהֶם שִׁיחִיו רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעָשׂוּ
(זְכוּיּוֹת כְּמָה מִהֶם, וְהִתְקַצְרוּ בְּקֶצֶר שָׁנִים וְלֹא
הִשְׁתַּלְּם לָהֶם) כְּמָה מְנִי טוֹבוֹת,
הִבִּיא אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּגִלְגּוּל לְהַשְׁלִים לָהֶם שְׁכָרָם
בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֶהוּ שְׁכָתוֹב וּמִשְׁלָם
לְשִׁנְאָיו אֵל פָּנָיו כו', וְעַלִּיהֶם
נִאֲמַר וּבִכְן רְאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים
וְכָאוּ כו'. בִּינְתִים הִנֵּה רַבִּי פְּנַחֲס
שְׁיֹוֹרֵד מִהַלְשִׁיכָה הָעֲלִיוֹנָה,
וְנִרְאָה תַּחַת צִלוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וְאָמַר לוֹ: מַה זֶה הֵבֵל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה
עַל הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ נַעֲשָׂה
הֵבֵל? אֵלָא כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאֵד
יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, שִׁישׁ הֵבֵל אֲשֶׁר
נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, הֵהֵבֵל שֶׁל
תְּפִלוֹת וְהֵהֵבֵל שֶׁל הַתּוֹרָה נַעֲשָׂה
עַל הָאָרֶץ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שֶׁהִיא שְׁכִינְתּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר כֹּה
וְהָאָרֶץ הִדָּם רַגְלִי, וּמַהוּ הֵהֵבֵל
שֶׁנַּעֲשָׂה עֲלֵיהָ? אֵלָא הַפּוֹף הֵבֵל
וְהַתְּמָצָא הֵלֵב, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא הֵבֵל,
זֶהוּ הַנֶּפֶשׁ, וְכֹה עוֹלָה הַדְּבוּר,
הַרוּחַ יוֹצֵאת מֵאֶזֶן שְׁמַאל שֶׁל
הֵלֵב, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא הַקּוֹל, וְהַקּוֹל
הוּא הָאֵילָן, שֶׁנִּחְלַק לְכַמָּה קוֹלוֹת
שָׁהִם עֲנַפֵּי הָאֵילָן, וְהַפְּרִי שֶׁלוֹ
הוּא הַדְּבוּר, וּשְׁנֵיהֶם עֵץ פָּרִי, וְהֵם
גּוֹף וּבְרִית, הָעֵץ זֶה ו', וְהַפְּרִי זֶה
י', אוֹת הַבְּרִית.

ה' הַתַּחֲתוֹנָה שְׁרֵשׁ הָאֵילָן, שִׁישׁ
כּוֹ שְׁלֹשָׁה וְיִי"ם כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה
הָעֲנַפִּים שֶׁל שׁ, ה' הָעֲלִיוֹנָה
שְׁלֹשָׁה עֲנַפִּים, וְהֵם שְׁלֹשֶׁת
הַוְיִי"ם מִן וִיסַע וּיְבָא וִיט, זֶהוּ
עֵץ הַחַיִּים שֶׁעָקַר עֲנַפּוּי, שֶׁקַּצֵּץ
בְּנִטְיַעוֹת וְהִסְתַּלַּק הַפְּרִי, וְנֶאֱמַר